

ZARZĄDZENIE NR 442/2026
PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA
Z DNIA 03 marca 2026

**w sprawie przyjęcia i przekazania pod obrady Rady Miasta Krakowa projektu uchwały
Rady Miasta Krakowa w sprawie nazwy ronda**

Na podstawie art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, 1436) zarządza się, co następuje:

§ 1. Postanawia się przyjąć i przekazać pod obrady Rady Miasta Krakowa projekt uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie nazwy ronda.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się Sekretarzowi Miasta Krakowa.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

Aleksander Miszański

druk nr

projekt Prezydenta Miasta Krakowa

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA KRAKOWA
z dnia

w sprawie nazwy ronda

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, 1436) uchwala się, co następuje:

§ 1. Nadaje się nazwę Rondo Stanisławy Demetraki-Paleolog dla ronda położonego w Dzielnicy XIV Czyżyny, przy skrzyżowaniu ulic: Sołtysowskiej i Centralnej, części działek nr: 61/8, 322/3, 455, obręb 54, jednostka ewidencyjna Nowa Huta.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Krakowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

Aleksander Miszański

Uzasadnienie

Z wnioskiem o nazwanie ronda imieniem Stanisławy Demetraki-Paleolog wystąpiła Rada Dzielnicy XIV Czyżyny uchwałą nr XXVII/317/2026 z dnia 22 stycznia 2026 r. Zespół ds. Nazewnictwa Komisji Kultury i Ochrony Zabytków Rady Miasta Krakowa na posiedzeniu w dniu 20 lutego 2026 r. zaopiniował pozytywnie propozycję Rady Dzielnicy XIV Czyżyny. Stanisława Demetraki-Paleolog posiada pozytywną opinię IPN nr BUWKr-913-23(5)/25 z dnia 19 maja 2025 r. Nazwanie przedmiotowego ronda zapewni godne upamiętnienie w przestrzeni miejskiej Stanisławy Demetraki-Paleolog.

Uchwała nie spowoduje wzrostu wydatków na funkcjonowanie Urzędu Miasta Krakowa. Realizacja uchwały nie wymaga zwiększenia zatrudnienia, a także nie będzie powodować w przyszłości dodatkowych kosztów niż ponoszone przed jej wprowadzeniem.

Stanisława Demetraki-Paleolog, ps. „Zofia”, „Łucka”, „Monika” (ur. 4 maja 1892 r. w Rumnie, zm. 3 grudnia 1968 r. w Penley) – działaczka niepodległościowa, podpułkownik Wojska Polskiego RP, komisarz Policji Państwowej, funkcjonariuszka Policji Polskiej GG, kapitan czasu wojny w ramach Związku Walki Zbrojnej i Armii Krajowej, minister w pierwszym rządzie Antoniego Pajaka na uchodźstwie. Uczyła się w lwowskiej pensji dla dziewcząt, a następnie studiowała w Akademii Handlowej we Lwowie. Podczas I wojny światowej działała w Polskiej Organizacji Wojskowej. U kresu wojny wzięła udział w obronie Lwowa, w trakcie wojny polsko-ukraińskiej, w listopadzie 1918 r. wstępując do Straży Obywatelskiej, służyła w stopniu kaprała jako sanitariuszka. Odbywając służbę kurierki została ranna podczas próby przejścia przez front. Wstąpiła do Milicji Obywatelskiej w grudniu 1918 r., następnie do Ochotniczej Legii Kobiet (OLK). Była jej pierwszą kurierką. Pełniła funkcję adiutantki komendantki OLK, Aleksandry Zagórskiej. Po tym jak 1 kwietnia 1920 r. utworzono Wydziały Ochotniczej Legii Kobiet przy Sekcji Mobilizacyjnej Oddziału I Sztabu Ministerstwa Spraw Wojskowych w Warszawie, została w stopniu podporucznika OLK adiutantką naczelniczki mjr A. Zagórskiej oraz objęła kierownictwo referatu spraw personalnych. W 1920 r. w szeregach OLK uczestniczyła w wojnie polsko-bolszewickiej pod Warszawą. Od 1922 r. do 1924 r. pracowała na stanowisku urzędniczym w Szpitalu św. Łazarza w Krakowie. W 1925 r. wstąpiła do Policji Państwowej. Od 1925 r. kierowała Policją Kobięcą i zajmowała się jej organizowaniem. Została awansowana do stopnia aspiranta 1 stycznia 1928 r., na stopień podkomisarza z początkiem kwietnia 1933 r., a do stopnia komisarza od 1 stycznia 1939 r. Pełniła stanowisko kierownika sanitarno-obyczajowej VI brygady Urzędu Śledczego przy ul. Daniłowiczowskiej w Warszawie (zajmującej się zwalczaniem nierzędu i handlu żywym towarem). W czerwcu 1929 r. została dowódcą kompanii. Od 1935 r. do 1939 r. kierowała referatem ds. oficerów i szeregowych Policji Kobięcej w Centrali Służby Śledczej Komendy Głównej Policji Państwowej. Na początku 1930 r. weszła w skład komitetu organizacyjnego mającego za cel ratowanie dzieci moralnie zaniedbanych, ze szkoły nr 178 w Warszawie. Po wybuchu II wojny światowej, w okresie okupacji niemieckiej, służyła w Policji Polskiej Generalnego Gubernatorstwa. Jednocześnie konspiracyjnie działała w Związku Walki Zbrojnej oraz Armii Krajowej. Zajmowała się organizowaniem i szkoleniem żołnierzy w składach brygad obserwacyjno-wywiadowczych i żeńskich grup wywiadowczo dywersyjnych. Współorganizowała Państwowy Korpus Bezpieczeństwa. Była przydzielona do Komendy

Główniej Armii Krajowej, Oddział IV Kwatermistrzowski. Brała udział w powstaniu warszawskim w jednostce I Obwód „Radwan” (Śródmieście), Zgrupowanie „Chrobry II”. Po powstaniu opuściła Warszawę wraz z ludnością cywilną. Po wojnie 10 sierpnia 1946 r., w obliczu zagrożenia aresztowaniem wyjechała z Polski. 12 września tego roku została przyjęta do 2 Korpusu Polskiego we Włoszech i zweryfikowana w stopniu majora ze starszeństwem. Następnie przeniosła się do Wielkiej Brytanii i osiadła w Londynie. 15 października 1954 r. Prezydent RP August Zaleski powołał ją na członka drugiego składu Sądu Obywatelskiego w Londynie. 11 października 1955 r. została ministrem w pierwszym rządzie RP na uchodźstwie Antoniego Pajaka. W 1957 r. ukazała się książka jej autorstwa pt. „The Women Police in Poland 1925–1939”. Ostatnie 11 lat życia spędziła w szpitalu, w Penley, w którym zmarła 3 grudnia 1968 r. Została pochowana w Manchesterze.

Rondo Stanisławy Demetraki-Paleolog. Dzielnica XIV Czyżyny, części działek nr: 61/8, 322/3, 455, obręb 54, Nowa Huta. Własność Gmina Kraków w zarządzie Zarządu Dróg Miasta Krakowa.

